

Sygn. akt III AUa 427/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz - Nowikowska
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Marcjanna Górską
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2013 r. w Lublinie

sprawy ze skargi G. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 8 marca 2012 roku w sprawie VII U 1351/12

o dalszą wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni G. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 13 marca 2013 r. sygn. akt VII U 4211/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienia wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 8 marca 2012 roku oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 6 października 2011 roku i ustala G. M. prawo do wypłaty emerytury od dnia 6 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku;

II. wniosek o wypłatę odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L..

Sygn. akt III AUa 427/13

UZASADNIENIE

W dniu 6 grudnia 2012r. G. M. domagała się wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 8 marca 2012r. w sprawie sygn. akt VII U 1351/12, wskazując, jako podstawę art. 401⁽⁽¹⁾⁾ k.p.c. w

związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku ogłoszonym w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r. pod pozycją 1285. Wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 8 marca 2012 r. w sprawie sygn. akt VII U 1351/12 przez uchylenie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 października 2011 r., znak (...) wypłatę zaległych świadczeń emerytalnych, tj. należnych za okres od zawieszenia wypłaty emerytury wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie.

Wyrokiem z dnia 13 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił skargę.

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 9 lutego 2009 roku wnioskodawczyni przyznano prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2008 r. tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek w tym przedmiocie. Wypłata emerytury została zawieszona z powodu kontynuowania zatrudnienia. W treści decyzji zawarto informację o tym, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Wnioskodawczyni nie rozwiązała stosunku pracy. W dniu 4 marca 2009 roku złożyła do organu rentowego pismo o wycofanie wniosku o emeryturę złożonego 23 grudnia 2008 r. Natomiast w dniu 12 marca 2009 r. ponownie złożyła wniosek o emeryturę dołączając zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wydane przez (...)w L. z 3.03.2009 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25 marca 2009 r. wydał decyzję o ponownym ustaleniu wysokości oraz wznowieniu wypłaty emerytury od dnia 1 marca 2009r.

Decyzją z dnia 6 października 2011 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wstrzymał G. M. wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 8 marca 2012 r., sygn. akt VII U 1351/12, odwołanie G. M. od powyższej decyzji zostało oddalone. Orzeczenie uprawomocniło się w dniu 30 marca 2012 r.

Decyzją z dnia 6 lutego 2013 r. organ rentowy, po rozpatrzeniu wniosku G. M. z 18.01.2013 r., ponownie ustalił podstawę wymiaru świadczenia wnioskodawczyni i wznowił wypłatę świadczenia od dnia 22 listopada 2013 roku.

Zgodnie z art. 401¹ k.p.c., można żądać wznowienia postępowania w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie, którego zapadło wydane orzeczenie. W tym przypadku termin do wniesienia skargi wynosi trzy miesiące od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału (art. 407 § 2 zdanie pierwsze k.p.c).

Będąc przedmiotem niniejszego postępowania decyzja z dnia 6 października 2011r. zapadła na podstawie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) . Zgodnie z tym przepisem prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został wprowadzony do porządku prawnego z dniem 1 stycznia 2011r. na podstawie art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 257, poz. 1726 ze zm.), przy czym do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej stosowany miał być od dnia 1 października 2011r. (art. 28 ustawy zmieniającej).

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 (Dz. U. z 2012 r., poz. 1285), Trybunał Konstytucyjny orzekł o tym, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak wynika z treści wyroku Trybunału niekonstytucyjność wskazanych przepisów stwierdzona została w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Podkreślenia w tym kontekście wymaga zwrot „bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”, bowiem w okresie od dnia 20 stycznia 2000 r. do dnia 8 stycznia 2009 r. obowiązywał odpowiednik art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – tj. art. 103 ust. 2a tej ustawy, na podstawie którego wypłata emerytury również była wstrzymywana w przypadku kontynuowania zatrudnienia. Wyrok Trybunału z dnia 13 listopada 2012 r., należy więc odczytywać w taki sposób, że przepis art. 103a jest niekonstytucyjny jedynie wobec osób, które prawo do emerytury nabyły w okresie, kiedy nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy w celu podjęcia wypłaty świadczenia, konkretnie w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdza się, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.”, a więc po uchyleniu powołanego wyżej art. 103 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy dodanego powołaną już wcześniej ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

W niniejszym stanie faktycznym wnioskodawczyni nabyła prawo emerytury w dniu 1 marca 2009 r. na podstawie decyzji z dnia 25 marca 2009 r. Miało to miejsce w okresie objętym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12, tj. w czasie, kiedy nie wymagane było rozwiązanie stosunku pracy aby podjąć wypłatę świadczenia.

Zacytowane wyżej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego pozwala osobom, które nabyły prawo do emerytury we wskazanym okresie na zachowanie prawa do wypłaty świadczenia od dnia 1 października 2011 r.

W tym stanie rzeczy, Sąd zaznaczył, że skarga G. M. o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt VII U 1351/12 jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie. Uszło uwadze Sądowi Okręgowemu, iż wnioskodawczyni cofnęła wniosek o emeryturę złożony w dniu 23.12.2008 r. Zgodnie z § 9 rozp. MP i PS z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 237/11 poz. 1412) wycofanie wniosku jest skuteczne, jeżeli nastąpiło w jednej z form przewidzianych dla zgłoszenia wniosku. Natomiast z treści ust. 2 art. 116 ustawy o emeryturach i rentach wynika, że wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. W razie wycofania wniosku postępowanie w sprawie świadczeń podlega umorzeniu.

Sąd uznał, iż wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury z dniem 1 grudnia 2008 r. na podstawie decyzji z dnia 9 lutego 2009 r. i z uwagi na powyższe na mocy powołanych przepisów oraz w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku złożyła wnioskodawczyni zaskarżając wyrok w całości. Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego - 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) wprowadzonego do porządku prawnego z dniem 1 stycznia 2011 roku na podst. art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych orz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku nr 257 poz. 1726 ze zm.) poprzez błędne zastosowanie ,

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę wyroku z dnia poprzez uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 13 marca 2013 roku i uwzględnienie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 października 2011 roku i przywrócenie należnych świadczeń .

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Skarga G. M. o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt VII U 1351/12 jest zasadna. Uszło uwadze Sądu Okręgowego, że wnioskodawczyni cofnęła wniosek o emeryturę złożony w dniu 23.12.2008r. Okoliczność tą dostrzegł sam Sąd Okręgowy po wydaniu wyroku, czemu dał wyraz w treści sporządzonego uzasadnienia.

Zgodnie z art. 116 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. W razie wycofania wniosku postępowanie w sprawie świadczeń podlega umorzeniu.

Pierwotna decyzja, na wniosek z dnia 23 grudnia 2008 r. o przyznaniu emerytury wydana została 9 lutego 2008 roku, a w dniu 4 marca 2009 r. wnioskodawczyni złożyła do organu rentowego pismo w którym cofnęła wniosek o emeryturę złożony 23 grudnia 2008 r.

Zgodnie z § 9 rozp. MP i PS z dnia 11.10.2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 237/11 poz. 1412) wycofanie wniosku jest skuteczne, jeżeli nastąpiło w jednej z form przewidzianych dla zgłoszenia wniosku.

W niniejszym stanie faktycznym wnioskodawczyni nabyła więc prawo do emerytury w dniu 1 marca 2009 roku, na podstawie decyzji z dnia 25 marca 2009 roku. Miało to miejsce w okresie objętym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. akt K 2/12, tj. w czasie, kiedy nie wymagane było rozwiązanie stosunku pracy aby podjąć wypłatę świadczenia.

Decyzją z dnia 6 października 2011 r., znak(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wstrzymał G. M. wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011r. z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 8 marca 2012 r., sygn. akt VII U 1351/12, odwołanie G. M. od powyższej decyzji zostało oddalone.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że „art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku, Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku.

W tym stanie rzeczy wnioskodawczyni należy do kręgu osób objętych przedmiotowym orzeczeniem albowiem prawo do emerytury nabyła w dacie 1 marca 2009 roku, a więc w okresie, kiedy realizacja prawa do tego świadczenia nie wymagała rozwiązania stosunku pracy.

W świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Zgodnie z art. 401¹ k.p.c., można żądać wznowienia postępowania w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie, którego zapadło wydane orzeczenie.

Utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Wyrok Trybunału ma skutki retroaktywne, a przez to zachodzi

konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r. V CO 43/08 LEX nr 564856, wyrok z dnia 21 listopada 2006 r. II PK 42/06 LEX nr 950622).

W konsekwencji, po wznowieniu postępowania na podstawie art. 401¹ k.p.c. Sąd stwierdzając, iż orzeczenie zostało wydane na podstawie obowiązującego aktu prawnego, ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy, uznając, że choć akt ten obowiązywał, to jednak nie powinien być zostać w sprawie zastosowany, co okazało się dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny.

Odnosząc powyższe rozważania do sytuacji faktycznej zaistniałej w rozpoznawanej sprawie stwierdzić należy, że skoro rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonej decyzji oparte zostało na przepisie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który uznany został za niekonstytucyjny, to nie mógł on stanowić podstawy wstrzymania wypłaty emerytury od 1 października 2011 roku i w konsekwencji wnioskodawczyni przysługuje prawo do tego świadczenia od daty wstrzymania jego wypłaty.

Wnioskodawczyni na rozprawie przed Sądem Okręgowym popierała skargę częściowo w zakresie wypłaty wstrzymanych świadczeń za okres od 6 października 2011 do 21 listopada 2012 roku (k. 24).

Wobec błędnego orzeczenia sądu I instancji , który niniejszą skargę oddalił, koniecznym było dokonanie przez Sąd Apelacyjny zmiany zaskarżonego wyroku i na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. dokonanie zmiany wyroku Sądu Okręgowego z dnia 8 marca 2012 roku w sprawie VIIU 1351/12 oraz poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oddziału w L. z dnia 6 października 2011 roku i ustalenie wnioskodawczyni prawa do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

Mając te wszystkie względy na uwadze i z mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

Wniosek o ustalenie prawa do odsetek został przekazany do rozpoznania organowi rentowemu w trybie art. 477¹⁰ 2 k.p.c. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego od której wniesiono odwołanie . Jeżeli zatem po wniesieniu odwołania zostanie zgłoszone nowe żądanie, to Sąd nie może go rozpoznać ale zobowiązany jest przekazać żądanie organowi rentowemu (por. wyrok sądu Najwyższego z dnia 25 maja 199 roku II UKN 622/98 OSNP 2000/15/591). Decyzja będąca przedmiotem postępowania odwoławczego w niniejszej sprawie nie zawierała rozstrzygnięcia o odsetkach, stąd też żądanie ustalenia prawa do odsetek należało przekazać organowi rentowemu do rozpoznania.